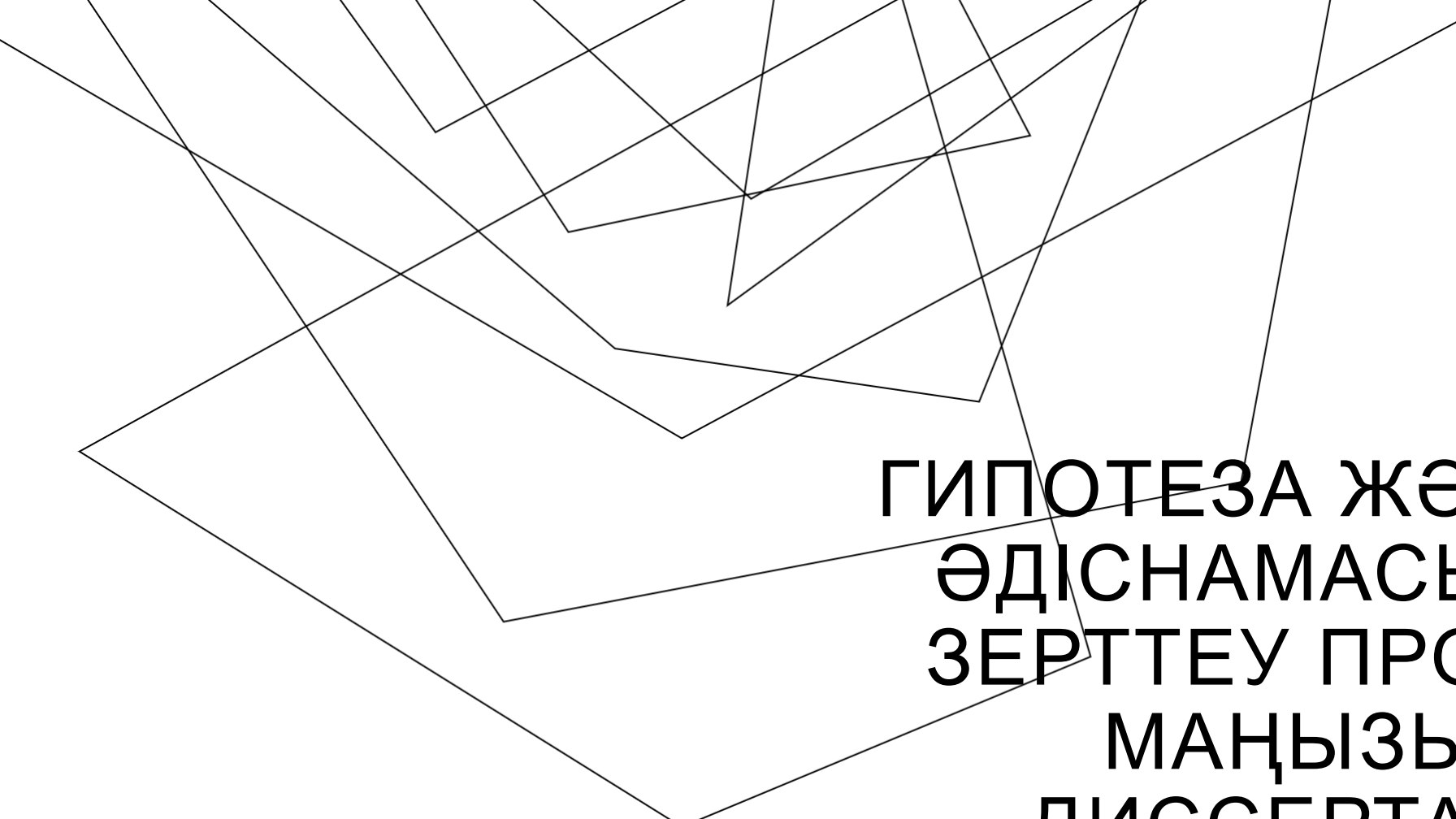

Диссертациялық жұмысты
жоспарлау және өткізу

Дәріс 8

ГИПОТЕЗА ЖӘНЕ ЗЕРТТЕУ
ӘДІСНАМАСЫ: ҒЫЛЫМИ
ЗЕРТТЕУ ПРОЦЕСІНДЕГІ
МАҢЫЗЫ ЖӘНЕ
ДИССЕРТАЦИЯЛЫҚ
ЖҰМЫСТАҒЫ РӨЛІ

PhD, доцент
Мусагалиева А.Н.

ДӘРІСТІҢ МАҚСАТЫ

Дәрістің мақсаты – ғылыми гипотезаны қалыптастыру қағидаттары мен зерттеу әдіснамасының құрылымын түсіндіру және олардың диссертациялық зерттеу сапасын айқындайтын негізгі факторлар ретіндегі рөлін ашу.

ДӘРІС ЖОСПАРЫ

1. Ғылыми гипотеза: мәні, құрылымы және түрлері
2. Гипотезаны қалыптастыру қағидаттары
3. Зерттеу әдіснамасы және оның деңгейлері
4. Әдістер жүйесі және ғылыми дизайн
5. Гипотезаны тексеру құралдары
6. Диссертациялық жұмыста гипотеза мен әдіснаманың өзара байланысы

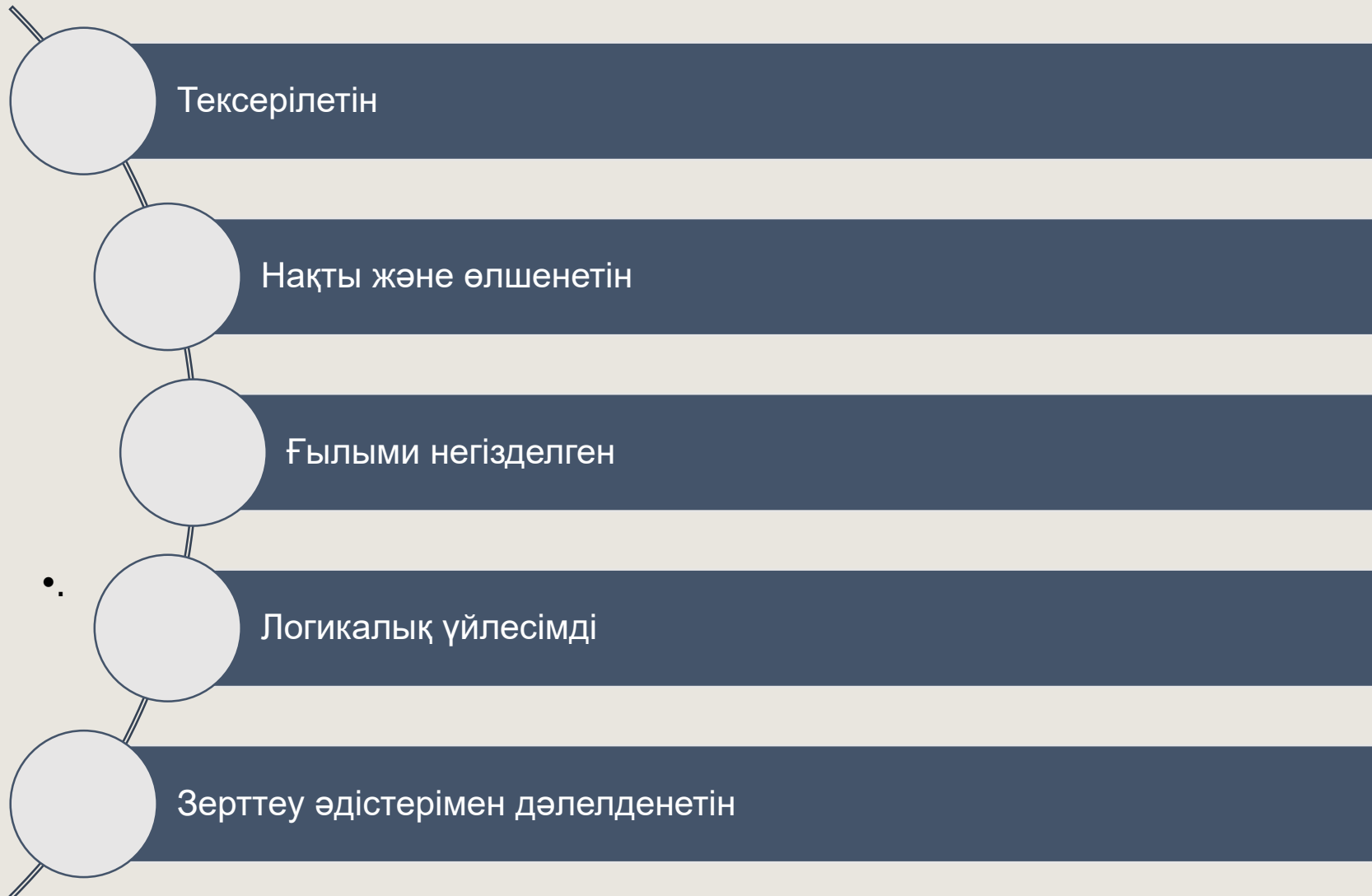
ҒЫЛЫМИ ГИПОТЕЗА: АНЫҚТАМА

Ғылыми гипотеза – зерттеуші ұсынған алдын ала ғылыми болжам, зерттелетін құбылыстың, байланыстардың немесе заңдылықтың ықтимал түсіндірмесі.

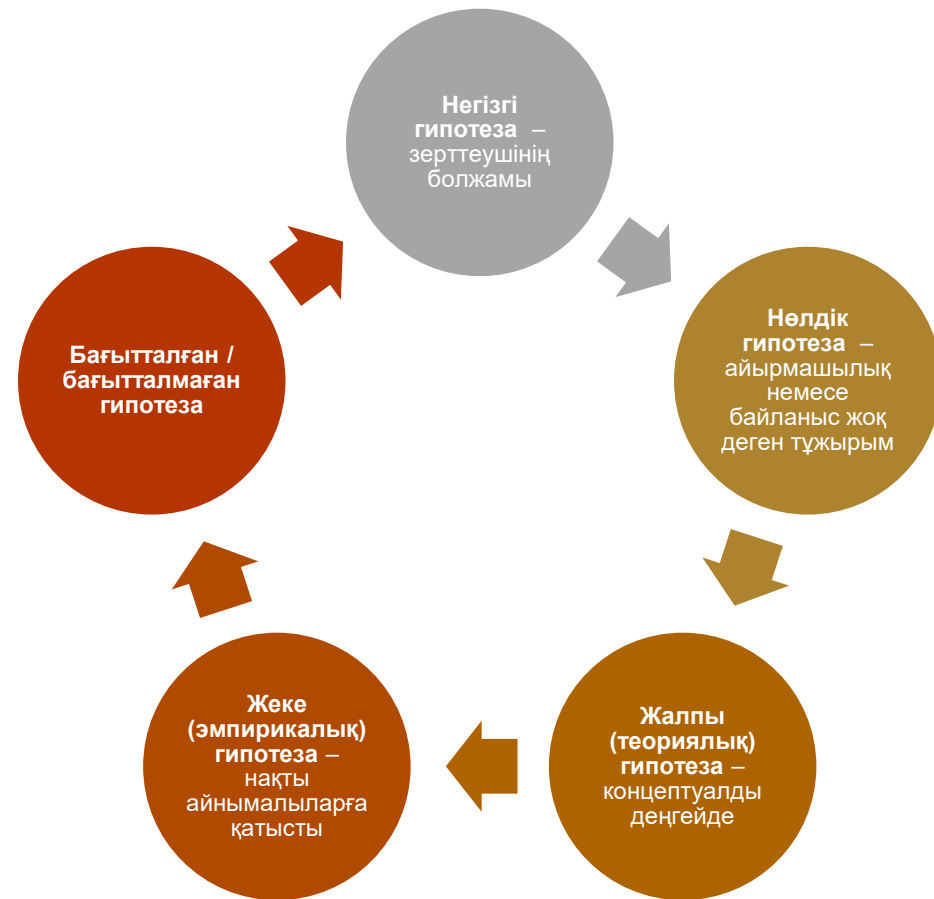
Гипотеза зерттеудің бағытын, логикасын, әдістерін айқындайды.

Диссертациядағы гипотеза ғылыми жаңалықты қалыптастыруға негіз болады.

ГИПОТЕЗАНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАСИЕТТЕРІ

ГИПОТЕЗА ТҮРЛЕРІ

ГИПОТЕЗАНЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ КЕЗЕҢДЕРІ

Зерттеу
мәселесін
анықтау

Әдебиетті
талдау және
ғылыми
олқылықты
табу

Негізгі
айнымалы
арды
анықтау

Айнымалы
ар
арасындағы
ықтимал
байланыста
рды болжау

Алдын ала
түсіндірме
жасау

Гипотезаны
қысқа, нақты
формада
тұжырымдау

ЗЕРТТЕУ ӘДІСНАМАСЫ: АНЫҚТАМА

- Зерттеу әдіснамасы – ғылыми мақсатқа жету үшін қолданылатын әдістер жүйесін, олардың логикасын, қағидаттарын және ғылыми дизайнды қамтитын тұтас кешен.
- Әдіснама ғылыми жұмыстың теориялық негізін, ұйымдастыру принциптерін, құралдар жүйесін анықтайды.
- Бұл диссертацияның ғылыми сапасын белгілеуші негізгі компонент.

ӘДІСНАМАНЫҢ ДЕҢГЕЙЛЕРІ

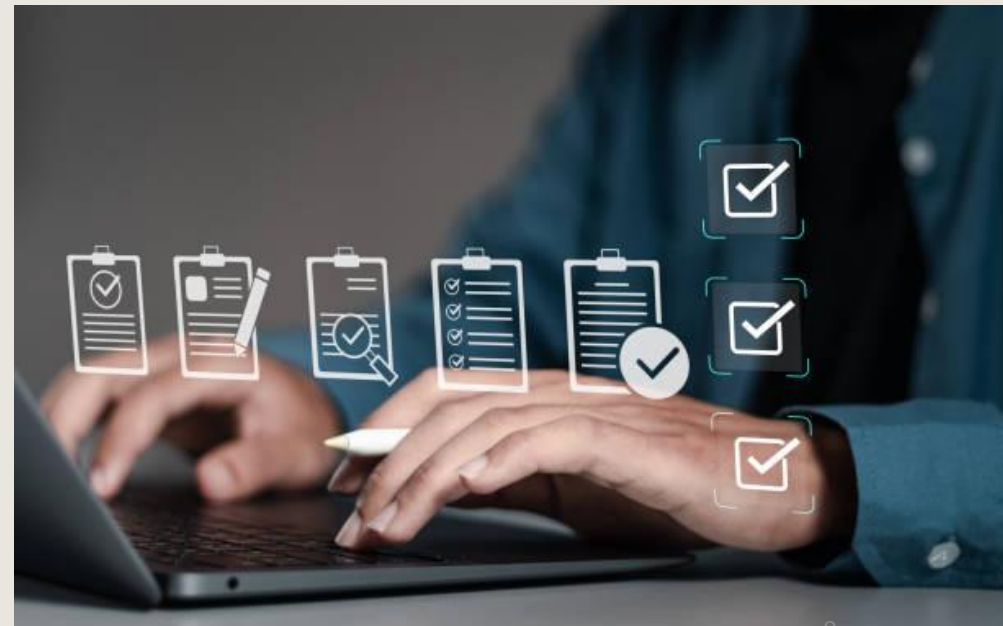
Философиялық
деңгей
(онтология,
эпистемология,
методология)

Жалпы ғылыми
әдістер (талдау,
синтез,
индукция,
дедукция)

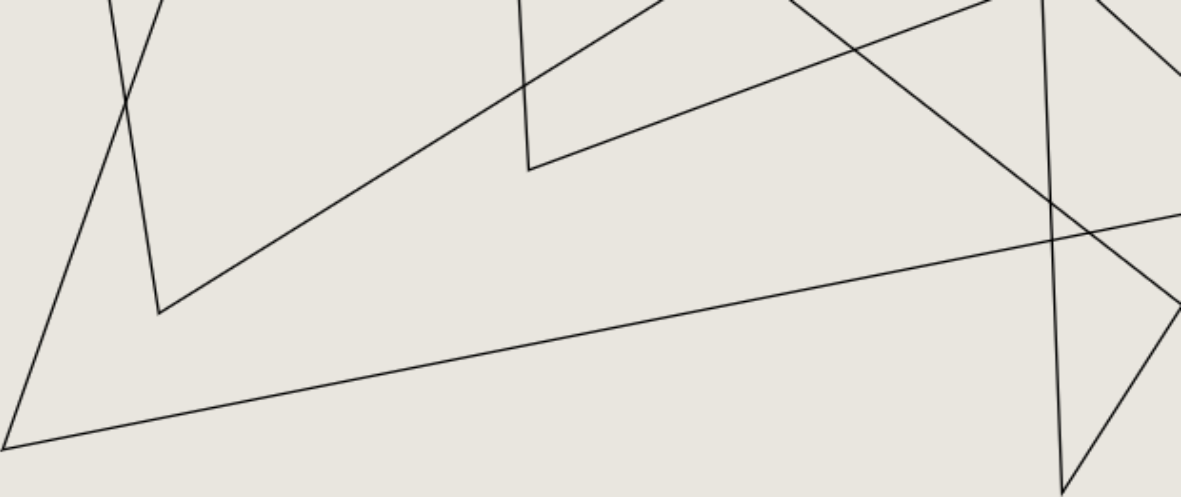
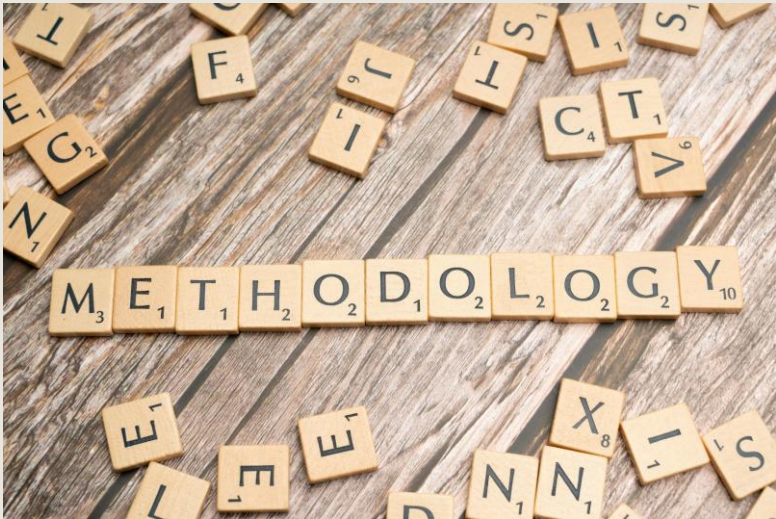
Пәндік деңгей
(география,
экология,
әлеуметтік
ғылымдарға
тән әдістер)

Эмпирикалық
деңгей
(өлшеулер,
сауалнама,
ЖҚЗ деректері)

Статистикалық-
аналитикалық
деңгей
(корреляция,
регрессия, ГАЖ
талдау)

ДИССЕРТАЦИЯЛЫҚ ЖҰМЫСТА ГИПОТЕЗА МЕН ӘДІСНАМАНЫҢ БАЙЛАНЫСЫ

Әдіснама гипотезаны дәлелдеу үшін қолданылады
Гипотеза зерттеу бағытын анықтайды, әдіснама оны іске асырады
Әдіснамалық дәлдік гипотезаның жарамдылығын арттырады
Жаңалық гипотезаның расталуы немесе теріске шығарылуы арқылы көрінеді
Академиялық талаптарға сай келетін әдіснамасыз гипотезаны қорғау мүмкін емес

БАҚЫЛАУ СҰРАҚТАРЫ

Ғылыми гипотезаның негізгі ғылыми-практикалық рөлі неде?

Гипотезаны қалыптастырудың негізгі қағидаттарын атаңыз.

Зерттеу әдіснамасының деңгейлері қалай жіктеледі?

Гипотезаны тексерудің қандай әдістері бар?

Диссертациялық жұмыста гипотеза мен әдіснаманың өзара байланысы қалай көрінеді?

ӘДЕБИЕТ ТІЗІМІ

1. Әбдіғаппарова, Қ. У., Смағұлова, Ш. Қ.
Ғылыми зерттеу әдістемесі : оқу құралы. – Алматы : Қазақ университеті, 2016. – 240 б.
2. Нұрғалиева, Г. Қ., Кәрімбаева, Б. Ж.
Ғылыми-педагогикалық зерттеулердің әдістемесі. – Астана : Фолиант, 2018. – 344 б.
3. Тілеубергенова, С.
Ғылыми жұмыс пен диссертация жазу негіздері. – Алматы : Дәуір, 2020. – 216 б.
4. Жақыпбекова, З. Ә., Нұрпейісова, А.
Статистика негіздері : оқу құралы. – Алматы : ЭКО, 2019. – 280 б.
5. Әбдірайымова, Г.
Социологиялық зерттеу әдістері. – Алматы : Қазақ университеті, 2017. – 300 б.
6. Айтмағанбетов, Т.
Қолданбалы статистика : оқу құралы. – Алматы : Білім, 2021. – 256 б.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАҚМЕТ!

Мусагалиева Айжан Ниязбековна

+7 747 387 87 85

aizhan.mussagaliyeva@kaznu.edu.kz